

Підсумовуючу вищевикладене можна зазначити, що можливості для розвитку є, але малий бізнес не так широко розвинений, як в інших країнах, тому великі надії у цьому питанні, безпосередньо, покладаються на державу. Але не варто забувати про розвиток інформаційних технологій, адже деякі проекти можуть кардинально змінити становище.

Список використаних джерел:

1. Балабенко О.В. Удосконалення механізму реалізації регуляторної політики держави щодо оподаткування господарської діяльності суб'єктів малого бізнесу. *Актуальні проблеми економіки*. 2018. С. 9–15.
2. Цветкова В. Перспективи розвитку малого бізнесу в Україні. *Вісник податкової служби України*. 2020. Вип.2, С. 24–29.
3. Ульяницька О.В. Соціально-економічні проблеми господарської діяльності підприємств малого бізнесу. *Актуальні проблеми економіки*. 2019. № 1. С. 65–73

Лукомська А.А.

здобувач вищої освіти 3 курсу ННП ПФПНП
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Санакоев Д.Б.

кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри фінансових та стратегічних розслідувань Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ОДЕРЖАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ СУДДЯМИ

Однією з найбільш актуальних правових та суспільних проблем є протидія корупції у сфері правосуддя. Неправомірна вигода, виступаючи кримінально караним корупційним явищем в судовій системі України, виступає предметом особливої уваги міжнародних спільнот. корумпований зв'язок серед представників судової влади України зумовлює їхню залежність від кримінальних структур, що виливається у негативних наслідках прийняття неправосудних рішень з безпосереднім порушенням морально-етичних норм та вітчизняного законодавства.

Саме одержання неправомірної вигоди, яке сприяє поширенню в інститутах судової влади практичного досвіду що стосується неправосудного розгляду справ є найбільш небезпечним різновидом корупції в Україні. Таким злочином притаманний високий рівень латентності, а також особливість даних злочинів полягає у тому, що їх розслідування супроводжується відповідними складнощами виявлення та документування, а також правопорушники та інші

зацікавлені особи з метою приховання злочину та спроб уникнення відповідальності застосовують відповідні заходи.

Окрім цього, варто зауважити що супроводжується певною низкою складнощів досудове розслідування, що стосується одержання неправомірної вигоди судьями. Важливий засіб, який встановлює обставини вчинення кримінального правопорушення за таких умов є проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Кримінальним процесуальним кодексом України, прийнятий у 2012 році, було започатковано багато нововведень, серед яких – новітній різновид слідчих дій – негласні слідчі (розшукові) дії [1]. Запропонований інститут почав змінювати усталене уявлення, а також порядок здійснення відповідних слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні. Тому актуальною проблемою сьогодення є визначення особливостей щодо механізму проведення негласних слідчих (розшукових) дій, а також законодавчих недоліків та переваг його правового регулювання у кримінальному провадженні [2].

Кримінальне провадження, що стосується одержання неправомірної вигоди суддею розпочинається слідчим, прокурором невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення. Відповідні відомості вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань і розпочинається розслідування (ч.1 ст.214 КПК України).

Відповідно до ч.5 ст.216 КПК України, при умові, якщо злочин, є передбаченим ст.368 КК України, вчинено суддею досудове розслідування злочинів здійснюється лише детективами Національного антикорупційного бюро України.

З погляду практики, найбільш ефективним приводом щодо проведення негласних слідчих (розшукових) дій вважається наявність звернення із заявою особи про вимагання від неї предмета неправомірної вигоди [3, с.103].

Тому, на наш погляд доцільно провести розгляд окремих негласних слідчих (розшукових) дій, які проводяться під час безпосереднього розслідування неправомірної вигоди судьями.

В тому числі, мається на увазі і аудіо-, відеоконтроль особи (ст.260 КПК України). Тому за допомогою даної негласної слідчої (розшукової) дії можемо зафіксувати фактичні переговори, що стосуються вимагання, а також отримання неправомірної вигоди.

Аудіо-, відеоконтроль особи виступає різновидом втручання в приватне спілкування, що проводиться без її відома на підставі ухвали слідчого судді, у тому випадку коли є достатні підстави вважати, що розмова даної особи або інші дії, рухи, звуки пов'язані з її безпосередньою діяльністю, чи місцем перебування тощо, можуть містити певні відомості, що мають суттєве значення для досудового розслідування.

Значущі відомості у кримінальному провадженні можна також отримати за допомогою проведення спеціального слідчого експерименту, який

передбачає створення слідчим, а також оперативним підрозділом певних умов в обстановці, яка є максимально наближеною до реальної, з метою перевірення реальних намірів відповідної особи, дії якої передбачають ознаки тяжкого чи особливо тяжкого злочину, спостереження за її поведінкою і прийняттям нею певних рішень, що стосується скоєння злочину [4]. Важливу роль під час проведення спеціального слідчого експерименту відводиться таким негласним слідчим (розшуковим) діям, як аудіо-, відеоконтроль особи та місця, які проводяться в комплексі зі спеціальним слідчим експериментом.

Окрім цього, необхідно акцентувати увагу на тому, що досить велику роль у відповідному дослідженні займає така негласна розшукова дія, як обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи (ст.267 КПК України). Дана негласна слідча розшукова дія полягає у таємному проникненні слідчого чи уповноваженої особи без відома власника чи володільця, прихована, під псевдонімом або із застосуванням технічних засобів у приміщення та інше володіння для відповідного встановлення технічних засобів аудіо-, відеоконтролю особи або з метою виявлення та фіксації слідів злочину, виявлення документів, речей, які мають суттєве значення для досудового розслідування, проведення огляду, виготовлення копій або їх зразків, виявлення осіб, що перебувають у розшуку, або з іншою метою для досягнення цілей кримінального провадження.

Так як перед тим як провести обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи, передбачається здійснення інших негласних слідчих (розшукових) дій до початку її здійснення потрібно ретельно підготуватись. Підготовка об'єднує у собі декілька складника: вибір сил і засобів, що використовуватимуться в процесі обстеження; визначення мети та цілей обстеження; становлення часу обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи; розподіл завдань осіб, що є залученими до обстеження; вжиття заходів щодо недопущення розшифрування проведення обстеження; здійснення обстеження, а за необхідності у комплексі встановлення технічних засобів для подальшого проведення інших негласних слідчих (розшукових) дій.

Також слід наголосити на такій слідчій (розшуковій) дії як безпосереднє зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж (ст.263 КПК України). Воно диференціюється: на відповідний контроль за телефонними розмовами, що полягає у негласному проведенні із застосуванням відповідних технічних засобів у тому числі встановлених на транспортних телекомунікаційних мережах, відбору, спостереження та фіксація змісту певних телефонних розмов, інших сигналів та інформації (SMS, MMS, модемний зв'язок, факсимільний зв'язок тощо), що передаються за допомогою телефонного каналу зв'язку, який контролюється; зняття інформації з каналу зв'язку, який полягає у негласному одержанні, перетворенні і фіксації із застосуванням відповідних технічних засобів, зокрема які встановлені на транспортні телекомунікаційні мережі, у певній формі різних видів сигналу, що передаються за допомогою каналів зв'язку мережі Інтернет, а також інших

мереж передачі даних, що контролюються.

Відповідно слідча (розшукова) дія, як спостереження за особою, річчю або місцем (ст.269 КПК України), означає візуальне спостереження за особою для фіксації її контактів, переслідування, перебування у будь-якому місці, поведінки тощо або застосуванні с цією метою спеціальних технічних засобів спостереження.

Отже, узагальнюючи вище викладене варто виокремити, що негласні слідчі (розшукові) дії, які з використанням технічних заходів виступають дуже ефективними під час досудового розслідування одержання неправомірної вигоди суддею в кримінальному провадженні. Сюди слід віднести: відеоконтроль особи, аудіоконтроль особи, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж, обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи, спостереження за особою, річчю або місцем тощо.

Проаналізувавши низку практичних джерел, можемо зауважити, що результати негласних слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування отримання неправомірної вигоди суддями у кримінальних провадженнях мають значення суттєвих доказів щодо безпосереднього доказування вини судді у скоєнні злочину пов'язаного з корупцією.

Окрім цього, нами було визначено, що результати проведення спеціального слідчого експерименту за фактом передачі предмета неправомірної вигоди з подальшим затримуванням підозрюваного є досить суттєвим доказом у кримінальному провадженні. В той же час практична цінність відповідної слідчої розшукової дії визначається за допомогою змісту зафіксованих розмов, під час яких викриваються злочинні наміри судді.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. Верховна Рада України : URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
2. Вільгушинський В. Щодо проблемних питань законодавчого регулювання інституту негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні. URL: <http://www.viche.info/journal/4198/>
3. Коряк В.В., Василичук В.І., Сливенко В.Р., Сальков Г.В. Протидія хабарництву у бюджетній сфері підрозділами Державної служби з економічною злочинністю : науково-практичний посібник / за заг. ред. О.М. Джужі. Київ : ДСБЕЗ, 2011. 185 с.
4. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : Наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16 лист. 2012 р. №№ 114 /1042/516/1199/936/1687/5/. Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12>